Programovací jazyky a překladače

Přednáška 2, poznámky

Jan Voráček
VŠPJ Jihlava, voracek@vspj.cz

Dnešní témata

- Prezentace
  - Daniel Dobrovolný: Princip práce překladače
  - Jiří Šimek: Rozdíl mezi překladačem a interpretem
  - Vojtěch Bouchner: LEX
- Rámcový princip práce překladače
- LEX: generátor lexikálních analyzátorů
- Klasifikace formálních gramatik a jazyků

Anatomy of compiler

Program (character stream)

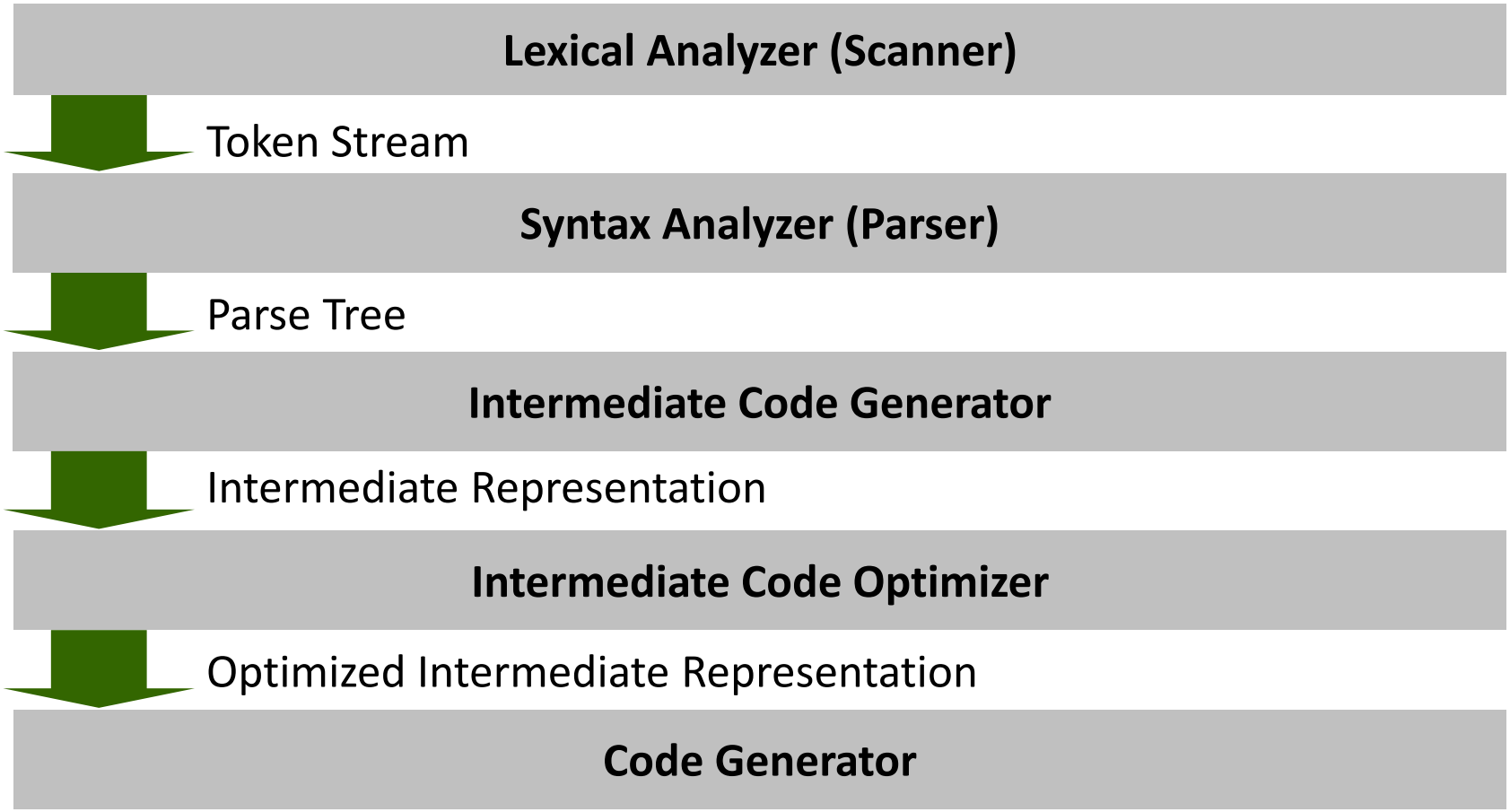

Assembly code

ASU example 1/2

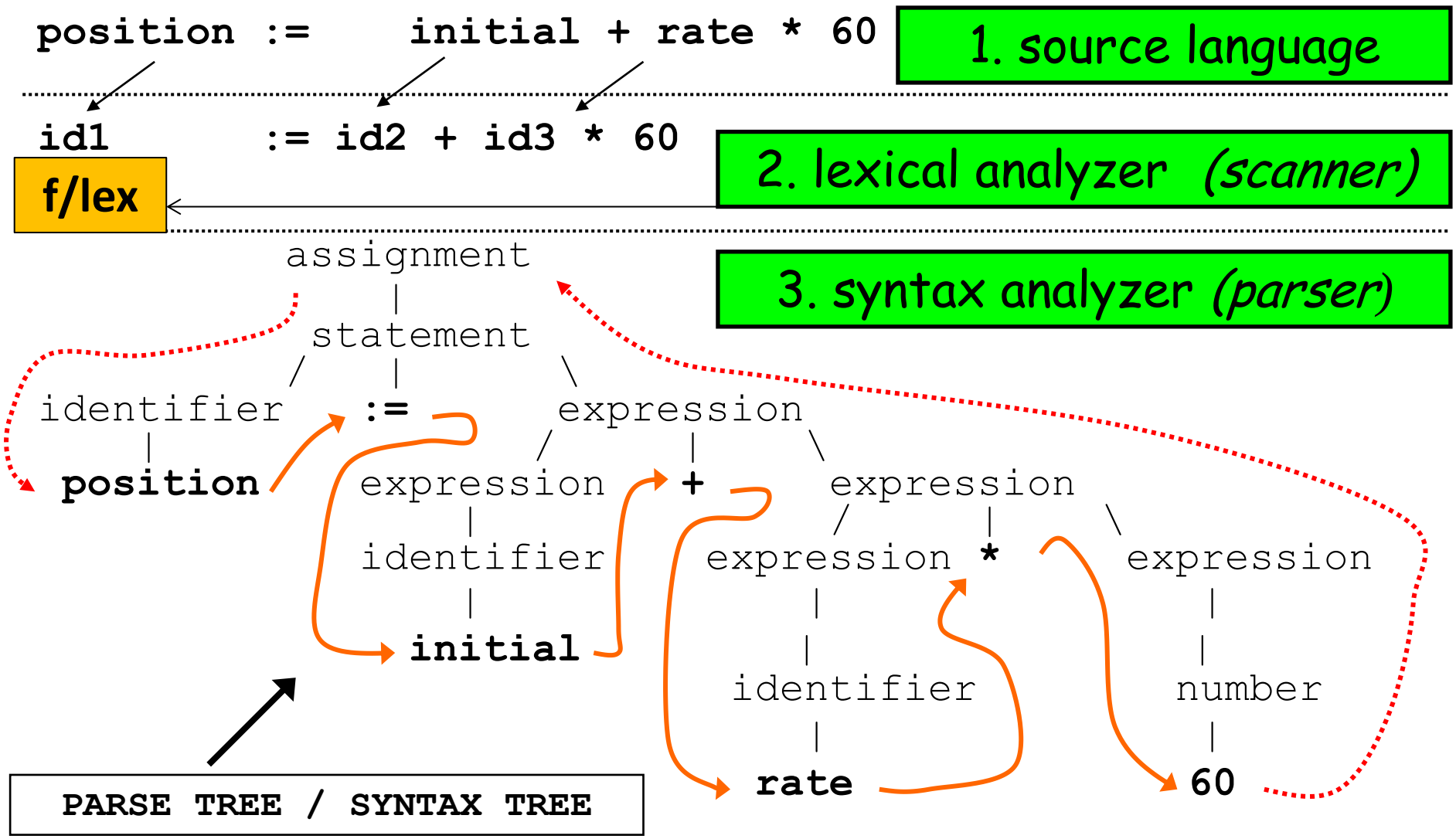

ASU example 2/2

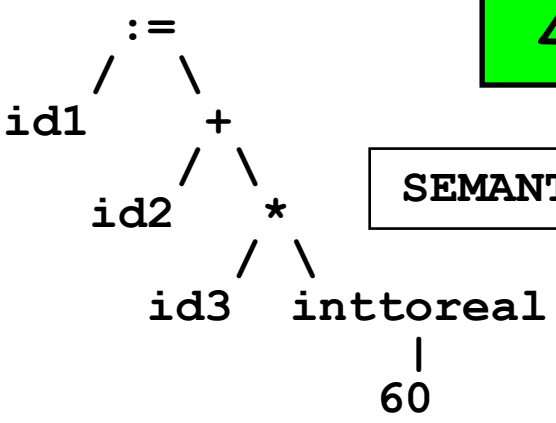

4. semantic analyzer

SEMANTIC TREE, DAG

SYMBOL TABLE

1	position	....
2	initial	....
3	rate	....

5. intermediate code generator

```
temp1 := inttoreal(60)
temp2 := id3 * temp1
temp3 := id2 + temp2
id1   := temp3
```

6. code optimizer

```
temp1 := id3 * 60.0
id1 := id2 + temp1
```

7. code generator

```
MOVF id3,   R2
MULF #60.0, R2
MOVF id2,   R1
ADDF R2,    R1
MOVF R1,    id1
```

source destination

LEX

V tomto kontextu se nejedná o zákon, ale o

program pro generování

lexikálních analyzátorů

Lexikální analýza se realizuje **konečným automatem**. **Gramatiky**, generující lexikální elementy se nazývají **regulární** nebo **lineární**. **Regulární výrazy** reprezentují další (technickou) možnost zápisu generující struktury.

Příklady regulárních výrazů

http://epaperpress.com/lexandyacc/prl.html

Expression	Matches
abc	abc
abc*	ab abc abcc abccc ...
abc+	abc, abcc, abccc, abcccc, ...
a(bc)+	abc, abcbc, abcbcbc, ...
a(bc)?	a, abc
[abc]	one of: a, b, c
[a-z]	any letter, a through z
[a\-z]	one of: a, -, z
[-az]	one of: - a z
[A-Za-z0-9]+	one or more alphanumeric characters
[\t\n]+	whitespace
[^ab]	anything except: a, b
[a^b]	a, ^, b
[a|b]	a, |, b
a|b	a, b

lex v kontextu dalších základních struktur

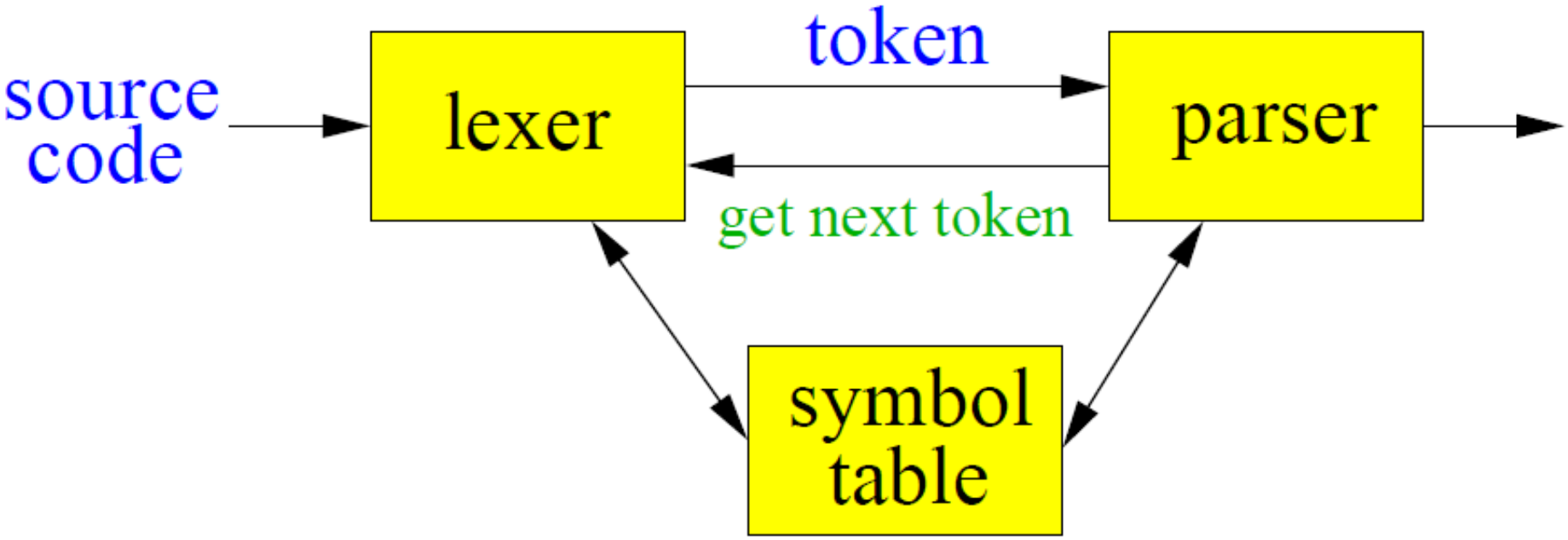

lex, generátor lexikálních analyzátorů

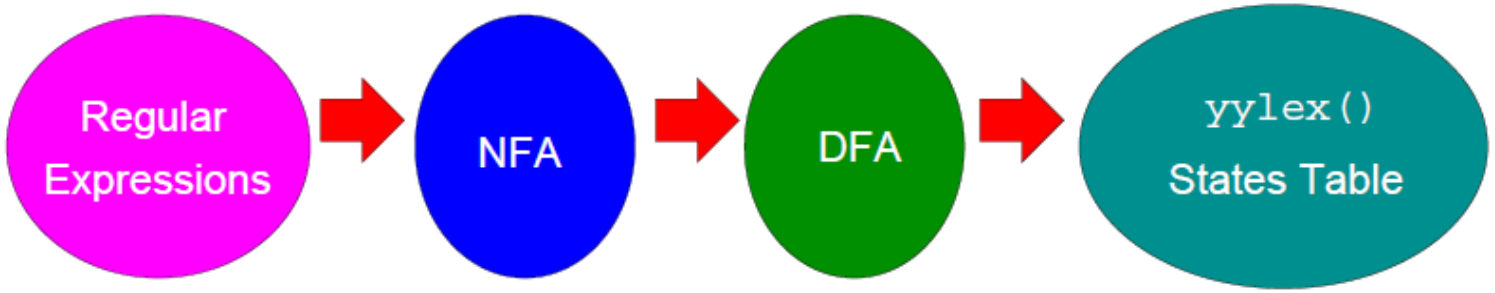

lex.yy.c

prog.l

```
Declarations
%%
Transition rules
%%
C procedures
main() {
    yylex();
}
```

%{
C deklarace
%}
Lex definice
%%
Pravidla a akce: jediná povinná část kódu
%%
C kód

lex prog.l

gcc –o prog lex.yy.c -ll

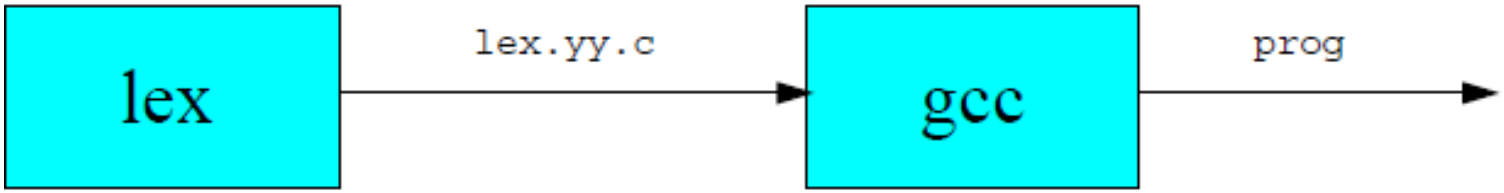

lex, ukázka činnosti

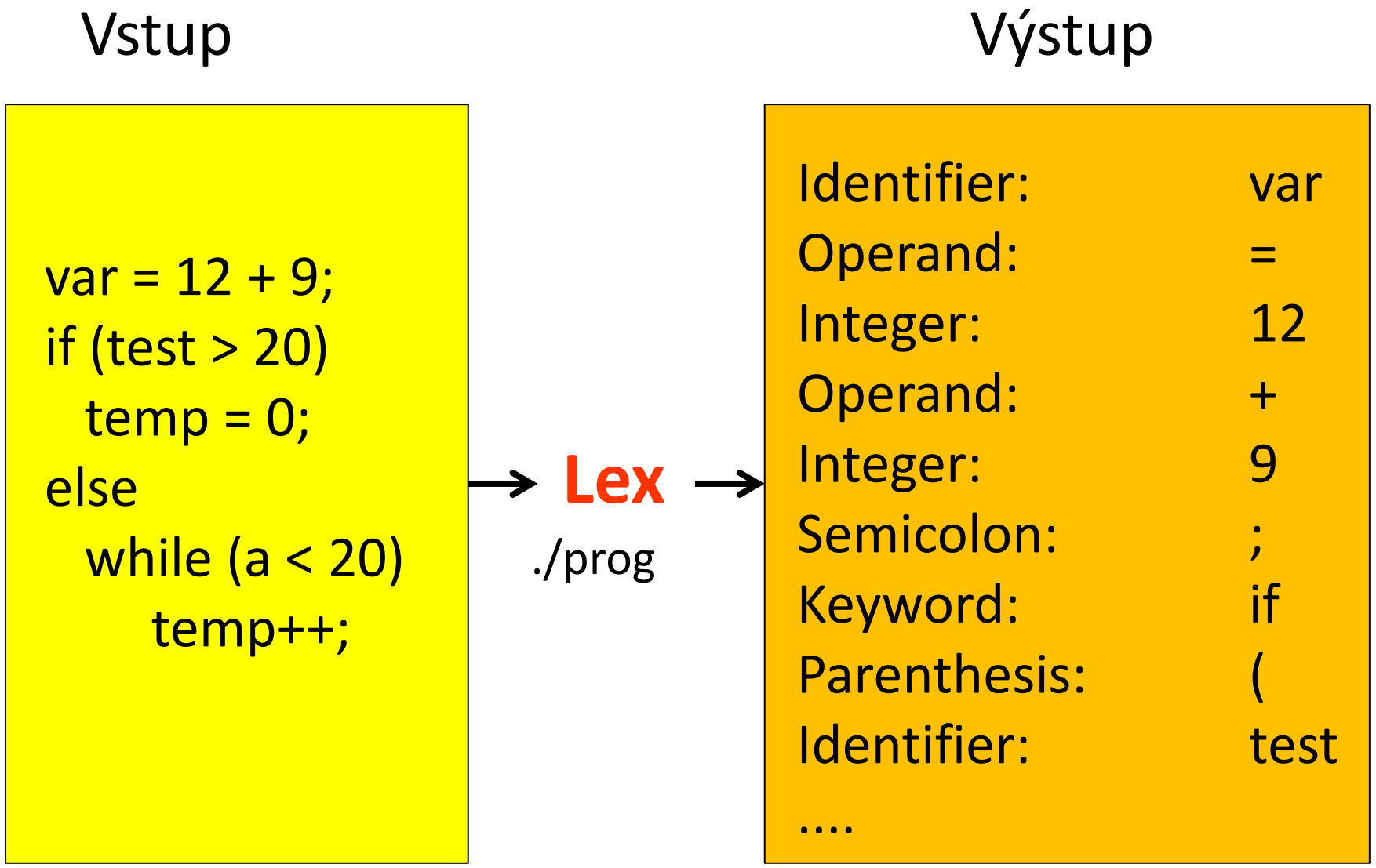

lex, tři jednoduché příklady

```
%%
.
\n
%%

int yywrap(void) {
    return 1;
}

int main(void) {
  yylex();
return 0;
}
```

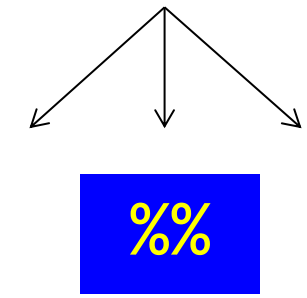

DEFAULT

```
%%
.     ECHO;
\n    ECHO;
%%

int yywrap(void) {
    return 1;
}

int main(void) {
  yylex();
return 0;
  }
```

```
#define ECHO fwrite(yytext, yyleng, 1, yyout)
```

lex, příklady speciálních výrazů

Metacharacter	Matches
`.`	any character except newline
`\n`	newline
`*`	zero or more copies of the preceding expression
`+`	one or more copies of the preceding expression
`?`	zero or one copy of the preceding expression
`^`	beginning of line / complement
`$`	end of line
`a|b`	`a` or `b`
`(ab)+`	one or more copies of `ab` (grouping)
`[abc]`	`a` or `b` or `c` (character class)
`a{3}`	3 instances of `a`
`"a+b"`	literal "`a+b`" (C escapes still work)

Zdroj: http://epaperpress.com/lexandyacc/prl.html

lex, složitější příklad

```
%{
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
%}
dgt    [0-9]
%%
{dgt}+   return atoi(yytext);
%%
void main()
{
  int val, total = 0, n = 0;
  while ( (val = yylex()) > 0 ) {
    total += val;
    n++;
  }
  if (n > 0) printf("ave = %d\n", total/n);
}
```

← C/C++ deklarace

← *lex*, definice

← **Pravidla**

← Hlavní program

Řešení konfliktů v *lex*_u

Pokud aktuálnímu vstupu vyhovuje více předdefinovaných vzorů, postupuje *lex* následujícím způsobem:

- Vrátí **nejdelší** shodný token (např. <=)
- V případě shodných vzorů téže délky vrátí ten, který je ve specifikaci uveden **dříve** (např. klíčová slova se definují před identifikátory)
- Nenajde-li shodu, **kopíruje** následující znak na *stdout*

Definice	Vstup	Token	Důvod
if	**if**	**if**	**je dříve**
ifthen	**ifthen**	**ifthen**	**je delší**

Problémy s potenciálně dlouhými tokeny, jak se scanneru mohou při nedostatečné definici jevit např. komentáře v C, mohou být řešeny **zařazením dodatečných stavů** (viz cvičení).

lex, příklady spec. funkcí

http://epaperpress.com/lexandyacc/prl.html

Name	Function
`char *yytext`	pointer to matched string
`int yyleng`	length of matched string
`int yylval`	value associated with token
`FILE *yyin`	input stream pointer
`FILE *yyout`	output stream pointer
`int yylex(void)`	call to invoke lexer, returns token
`char* yymore(void)`	return the next token
`int yyless(int n)`	retain the first n characters in yytext
`int yywrap(void)`	wrapup, return 1 if done, 0 if not done
`ECHO`	write matched string
`REJECT`	go to the next alternative rule
`INITAL`	initial start condition
`BEGIN`	condition switch start condition

Příklady komentářů v ANSI C

```
/* jednoduchý komentář */
/* také /* komentář */
/* komentář s * hvězdičkou uprostřed */
/* víceřádkový
     komentář
*/
/* dva komentáře */ ..... /* na řádku */
* komentář s hvězdičkou na konci **/
```

Podobné problémy mohou vznikat i při práci s:

“textovými literály”.

RE pro komentáře v C

Takto? `"/*".*"*/ "`

Nebo takto? `"/*"(.|\n)*"*/"`

Problém dlouhých vzorů:

Možný RE pro zpracování komentářů v C :

```
"/*" ([^*]|\*+[^*/])* \*+"/"
```

(f)lex jako stavový automat

- %s <STAV> : zahrnuté stavy (všechny),
- %x <STAV> : vyloučené stavy (pouze specifické)

```
%x comment
%%
        int line_num = 1;

"/*"          BEGIN(comment);
<comment>[^*\n]*          /* ignoruj cokoli mimo '*',       */
<comment>"*"+[^*/\n]*     /* ignoruj '*', nenásledované '/' */
<comment>\n               ++line_num;
<comment>"*"+"/"          BEGIN(INITIAL);
```

Příklad

```
%x S1, S2, S3
%%
"/"             BEGIN(S1);
<S1>"*"         BEGIN(S2);
<S2>[^*]        ;     /* zůstaň v S2 */
<S2>"*"         BEGIN(S3);
<S3>"*"         ;     /* zůstaň v S3 */
<S3>[^*/]       BEGIN(S2);
<S3>"/"         BEGIN(INITIAL);
```

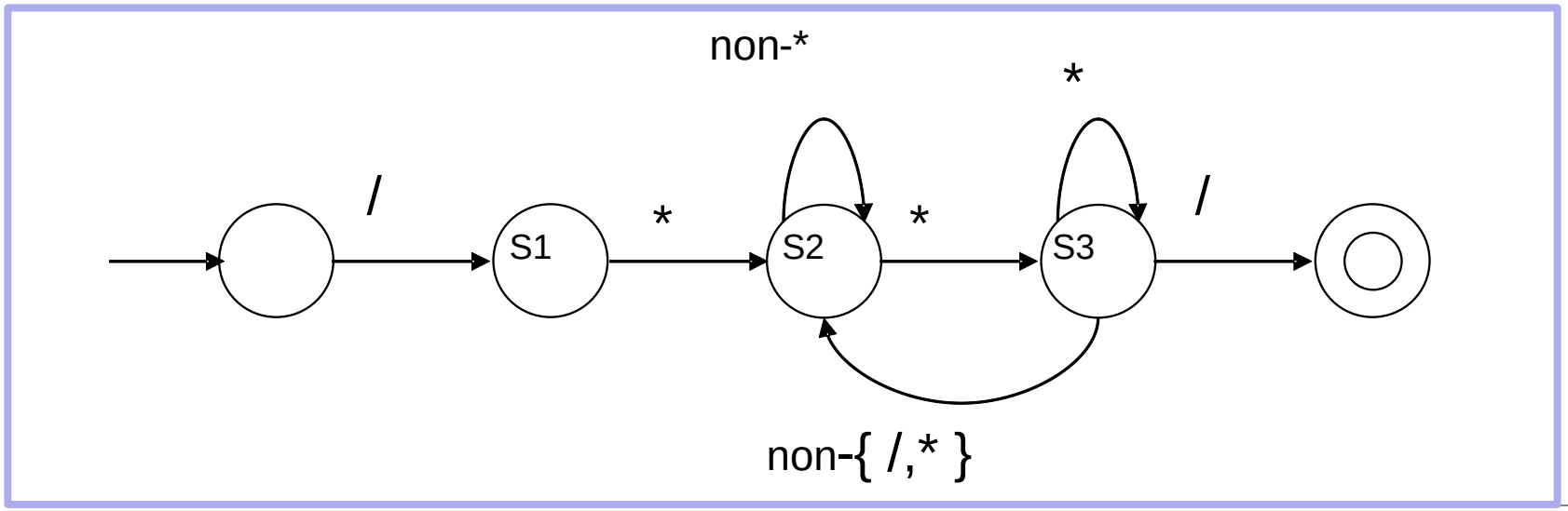

Poznámky doc. Beneše, část 8b

Konstruktory překladačů

Miroslav Beneš

Dušan Kolář

Zdroj: http://www.cs.vsb.cz/benes/vyuka/pjp/prednasky/08b-lexyacc.pdf

Úkoly na příští týden

Studium

- Sledovat rozpis prezentací
- Prostudovat doporučené zdroje
  - `lex/flex`

Cvičení

- Práce s generátorem lexikálních analyzátorů `lex/flex`